

**ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΗΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ**
12 ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΑΡΤΕΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

ΙΣΤΟΡΙΑ • ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ • ΠΟΛΙΤΙΚΗ • ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 10-15 ΕΤΩΝ

 ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ «ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ»;

«(...) Τα έθνη είναι αιχμάλωτα της γεωγραφίας τους, καθώς περιορίζονται από τις τοποθεσίες των οροσειρών τους ή από τη δύσκολη πρόσβαση στα ποτάμια, η οποία απαγορεύει την άνθηση του εμπορίου».

- Συμφωνείτε με αυτή την πρόταση; Αιτιολογήστε την απάντησή σας με επιχειρήματα.
- Γιατί παίζουν σημαντικό ρόλο για μια χώρα οι φυσικοί πόροι και το κλίμα;
- Ποιες εξελίξεις μάς έχουν βοηθήσει να ξεπεράσουμε ορισμένα από τα μορφολογικά εμπόδια που υψώνει μπροστά μας η γεωγραφία;

Με αφορμή το βιβλίο

- **Συζητήσεις:** Φροντίστε να γίνονται συχνά συζητήσεις μέσα στις ομάδες και στην τάξη. Οι μαθητές θα πρέπει να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις, να ακούν τους συνομιλητές τους, να αιτιολογούν τη γνώμη τους και να διαφοροποιούν τις απόψεις τους όπου αυτό είναι σκόπιμο.
- **Ερωτήσεις και Απαντήσεις:** Φροντίστε να θέτετε ερωτήσεις και να αναζητάτε τις απαντήσεις μέσα από τη μελέτη, την έρευνα και τη συζήτηση. Γιατί είναι σημαντικό να σεβόμαστε τις διαφορές και να χαιρόμαστε με τα επιτεύγματα των άλλων;
- **Γλώσσα:** Συγκεντρώστε τις άγνωστες λέξεις και αναζητήστε την έννοιά τους σε λεξικά και σε άλλες πηγές. Εξετάστε τις λέξεις και τις φράσεις που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά μιας χώρας.

Γενικά ερωτήματα τα οποία μπορούν να τεθούν για κάθε χάρτη

- Γιατί είναι σημαντικό το φυσικό περιβάλλον; Συγκεντρώστε στοιχεία από τα κείμενα για να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
- Προτού διαβάσετε το περιεχόμενο κάθε χάρτη, εντοπίστε τη χώρα, με την οποία θα ασχοληθείτε, σε μια υδρόγειο σφαίρα, σε έναν άτλαντα ή σε έναν ψηφιακό χάρτη στον υπολογιστή. Σε ποιο σημείο της Γης βρίσκεται;
- Με ποιες χώρες συνορεύει;
- Εντοπίστε στον χάρτη τις επτά ηπείρους της Γης και τοποθετήστε ετικέτες με το όνομά τους.
- Εντοπίστε στον χάρτη τους πέντε ωκεανούς της Γης και τοποθετήστε ετικέτες με το όνομά τους.
- Εντοπίστε και κατονομάστε τις θάλασσες της Γης.
- Σε ποια ήπειρο βρίσκεται καθεμία;
- Ποιοι ωκεανοί και ποιες θάλασσες περιβάλλουν αυτή τη χώρα;
- Ποια είναι τα φυσικά οχυρά;
- Επιλέξτε δύο χώρες ή δύο ηπείρους. Εντοπίστε ομοιότητες και διαφορές ανάμεσά τους σε σχέση με τη φυσική γεωγραφία και την ανθρωπογεωγραφία, την κουλτούρα, τα κτίρια, τις διατροφικές συνήθειες, την ένδυση, την τέχνη, τη μουσική, τις σημαντικές προσωπικότητες, τη γλώσσα.

- Σημειώστε σε έναν χάρτη την κατανομή των φυσικών πόρων, όπως είναι η ενέργεια, τα τρόφιμα, τα ορυκτά και το νερό.
- Γράψτε ένα άρθρο εφημερίδας για ένα παγκόσμιο ζήτημα.
- Κάνετε έρευνα για ένα ιστορικό γεγονός ή για κάποιο επίκαιρο ζήτημα που είχε σημαντικές συνέπειες για τον κόσμο.
- Κάνετε έρευνα για κάποια περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως είναι η αύξηση των θερμοκρασιών, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, η καύση των απορριμμάτων, η αποψίλωση, η καταστροφή των θαλασσών και των κοραλλιογενών υφάλων και η κλιματική αλλαγή. Φτιάξτε έναν πίνακα για να παρουσιάσετε τα ευρήματά σας ή κάνετε μια ομαδική παρουσίαση στους συμμαθητές σας.
- Τι μπορούμε να κάνουμε στο σχολείο και στην τοπική μας κοινότητα για να βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση αυτών των περιβαλλοντικών ζητημάτων;
- Εξετάστε και διερευνήστε τις πληροφορίες για τις φυσικές καταστροφές στον κόσμο.
- Αναζητήστε πληροφορίες για τα απειλούμενα ζώα της Γης και εξηγήστε με πειστικά επιχειρήματα πώς μπορούν να προστατευτούν.
- Γνωρίζετε κάποια παραδοσιακή ιστορία από άλλες χώρες;
- Φτιάξτε μια μακέτα που θα απεικονίζει κάποια μορφολογικά χαρακτηριστικά της χώρας, όπως είναι οι οροσειρές, τα ηφαίστεια, τα ποτάμια.

ΡΩΣΙΑ

Προτεινόμενα ερωτήματα

- Ποιος είναι ο μεγαλύτερος σε μήκος ποταμός της Ευρώπης;
- Πόσο διαρκεί το ταξίδι από το Βλαδιβοστόκ ως τη Μόσχα;
- Ποια οροσειρά χωρίζει την Ευρώπη από την Ασία;
- Ποια είναι η πιο βαθιά λίμνη του κόσμου;
- Τι υπάρχει στη Σιβηρία;
- Πώς έγινε η Ρωσία η μεγαλύτερη χώρα του κόσμου;
- Ποιες χώρες προσπάθησαν να εισβάλουν στη Ρωσία; Γιατί δεν τα κατάφεραν;
- Γιατί η Ρωσία επιδιώκει πάντα να διαθέτει ένα λιμάνι κάπου στον νότο;
- Ποια πλεονεκτήματα εξασφαλίζει στη Ρωσία η γεωγραφία της χώρας;
- Πώς βοήθησε η τεχνολογία να ξεπεραστούν οι περιορισμοί της γεωγραφίας σε σχέση με τη μεταφορά φυσικού αερίου;
- Η Ρωσία χωρίζεται σε δύο ηπείρους. Υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στις δύο περιοχές της χώρας;
- Τι ήταν ο Ψυχρός Πόλεμος; Ποιες χώρες εμπλέκονταν και πώς επηρέασε τον κόσμο;

ΚΙΝΑ

Προτεινόμενα ερωτήματα

- Πώς προστατεύονται τα σύνορα της Κίνας;
- Γιατί χτίστηκε το Σινικό Τείχος;
- Γιατί ήταν σημαντικός ο αρχαίος Δρόμος του Μεταξιού για την Κίνα;
- Από ποια χώρα χωρίζουν την Κίνα τα Ιμαλάια;
- Αναφέρετε μία από τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η πολυπληθέστερη χώρα στον κόσμο.
- Για ποιον λόγο αρκετές χώρες προσπάθησαν να εισβάλουν στην Κίνα;
- Γιατί είναι σημαντικό το Θιβέτ για την Κίνα;
- Γιατί η Κίνα χρειάζεται να έχει πρόσβαση στις παγκόσμιες θαλάσσιες οδούς;
- Με ποιον τρόπο η φυσική γεωγραφία της Κίνας λειτουργεί θετικά/αρνητικά για τη χώρα;

ΗΠΑ

Προτεινόμενα ερωτήματα

- Γιατί οι ΗΠΑ είναι η ισχυρότερη χώρα στον κόσμο;
- Ποιους φυσικούς πόρους διαθέτουν οι ΗΠΑ;
- Τι είναι η Καναδική Ασπίδα;
- Ποιο είναι το μεγαλύτερο πλεονέκτημα των ΗΠΑ;
- Από πόσες πολιτείες αποτελούνται οι ΗΠΑ;
- Γιατί είναι σημαντικός ο Μισισσιπής για τις ΗΠΑ;
- Τι σημαίνει για μια χώρα να είναι «παγκόσμια υπερδύναμη»;
- Πώς αναδεικνύεται μια χώρα σε «υπερδύναμη»;
- Βρείτε ομοιότητες και διαφορές μεταξύ της Αθήνας και μιας μεγάλης πόλης της Βόρειας Αμερικής.
- Χωρίστε την τάξη σε ομάδες. Αναθέστε σε κάθε ομάδα να μελετήσει μια διαφορετική πολιτεία της Βόρειας Αμερικής και να κάνει στην τάξη μια ψηφιακή παρουσίαση με τις πληροφορίες που συγκέντρωσε.
- Αναζητήστε πληροφορίες για τις πρώτες εξερευνήσεις και τον αποικισμό της Αμερικής.
- Πώς επηρέασε τους ιθαγενείς Αμερικανούς ο αποικισμός της Αμερικής από τους Ευρωπαίους;
- Τι ήταν η Αμερικανική Επανάσταση;

ΕΥΡΩΠΗ

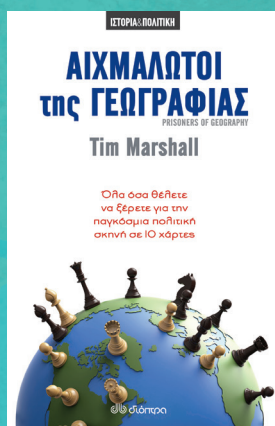
Προτεινόμενα ερωτήματα

- Πώς κατάφεραν οι χώρες της βορειοδυτικής Ευρώπης να εξελιχθούν σε πλούσια και ισχυρά κράτη;
- Ποιες χώρες απαρτίζουν την Ευρώπη; Εντοπίστε αυτές τις χώρες στον χάρτη. Πώς διαμορφώθηκαν οι ευρωπαϊκές χώρες με βάση τα φυσικά εμπόδια της ηπείρου;
- Ποια χώρα έχει τη μεγαλύτερη έκταση εύφορης γης στη Δυτική Ευρώπη;
- Πού υπάρχουν κοιτάσματα άνθρακα και σιδήρου;
- Γιατί είναι σημαντικά τα ποτάμια στην Ευρώπη;
- Τι ήταν η Βιομηχανική Επανάσταση;
- Γιατί η ιστορία της Ευρώπης χαρακτηρίζεται από πολλές βίαιες στιγμές;
- Ποιος είναι ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
- Πότε και πώς ξεκίνησε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος;
- Φτιάξτε ένα χρονολόγιο των σημαντικότερων γεγονότων.
- Πώς έληξε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος; Πώς κατάφεραν οι συμμαχικές δυνάμεις να νικήσουν τη Γερμανία; Εξετάστε τις συνέπειες που είχε ο πόλεμος στις πόλεις, στους αμάχους και στους στρατιώτες.
- Ποιος ήταν ο σημαντικός ρόλος των γυναικών στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;
- Πότε έγινε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και τι τον προκάλεσε;
- Φτιάξτε ένα χρονολόγιο των σημαντικότερων γεγονότων.
- Ποιες ήταν οι σημαντικότερες προσωπικότητες στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο;
- Συζητήστε τον ρόλο της προπαγάνδας για την τόνωση του ηθικού στη διάρκεια του πολέμου.
- Σε ποιες ευρωπαϊκές χώρες εισέβαλαν οι δυνάμεις του Χίτλερ; Εντοπίστε τις χώρες στον χάρτη.

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα ερωτήματα μπορείτε να αντλήσετε υλικό και για τις άλλες χώρες.

Ο **Tim Marshall** είναι διπλωματικός συντάκτης του Sky News. Θεωρείται αυθεντία στις διεθνείς σχέσεις και έχει διατελέσει πολεμικός ανταποκριτής σε τριάντα χώρες. Από τις εκδόσεις Διόπτρα κυκλοφορούν τα δύο βιβλία του *Αιχμάλωτοι της Γεωγραφίας* και *Υψώνοντας τα Τείχη*.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από το ομώνυμο βιβλίο ιστορίας και πολιτικής.

Για οποιαδήποτε πληροφορία παρακαλούμε επικοινωνήστε με την κ. Γεωργία Σουβατζή Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων στο 210 3302828 και στο pr@dioptra.gr

 Διόπτρα